

OPRACOWAŁA:

Magdalena Saft

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 40 w Bytomiu

Dekalog Świętego Franciszka z Asyżu wpisany w konsumpcjonizm i eksploatację Ziemi/ziemi

POZIOM EDUKACYJNY:	PRZEDMIOT:
szkoła podstawowa, klasa 6 (uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim)	język polski

TEMAT PRZEWODNI:

Dekalog Świętego Franciszka z Asyżu wpisany w konsumpcjonizm i eksploatację Ziemi/ziemi.

CEL LEKCJI:

wpracowanie postaw umożliwiających zrównoważone konsumowanie i zmniejszenie negatywnego wpływu naszej konsumpcji na planetę i jej zasoby.

METODY PRACY / DZIAŁANIA NA LEKCJACH:

Ćwiczenia praktyczne:

- „Zakupy z głową” – nauka rozróżniania produktów przyjaznych środowisku od szkodliwych dla środowiska (analiza etykiet różnych produktów spożywczych, materiałów szkolnych i tekstyliów pod kątem: składników ekologicznych lub biodegradowalnych, opakowań nadających się do recyklingu, wpływu transportu na środowisko – lokalne vs. importowane),
- „Wiem, gdzie zostało wyprodukowane moje ubranie” – analiza metek ubrań pod kątem pochodzenia / miejsca produkcji odzieży,
- „Jak dbać o ubrania, by służyły nam dłużej?” – analiza metek ubrań pod kątem sposobu konserwacji odzieży (pranie/suszenie/prasowanie),
- „Jestem świadomy, z jakich włókien wykonana jest moja odzież” – ocena organoleptyczna materiałów włókienniczych z rozróżnieniem na naturalne, sztuczne oraz syntetyczne (obserwacja

zachowania się włókien podczas spalania, zapach podczas spalania oraz pozostałości po spaleniu),

- „Na co zwracać uwagę podczas kupowania tekstyliów” – ocena właściwości włókien (np. sprężystość, wytrzymałość, higroskopijność, wytrzymałość, kurczliwość, łatwopalność),
- przygotowanie ekologicznego proszku do prania / płynu do płukania,

Ćwiczenia terenowe:

- „Poszukiwacze skarbów” – gra w poszukiwanie skarbów (naturalnych materiałów lub odpadów), z których można stworzyć dekoracje do domu lub przedmioty użytkowe,
- „Zabawa i nauka w zgodzie z przyrodą” – tworzenie edukacyjnej gry lub zabawek z naturalnych materiałów znalezionych w terenie, np. gry planszowe z wykorzystaniem kamyczków, kasztanów, zabawki z szyszek, gałązek itp.,

Ćwiczenia z zakresu sprawczości zgodne z filozofią zero waste:

- „Ze starego – nowe” – wykonanie ze starego ubrania / skrawków materiałów / resztek wyrobów pasmanteryjnych nowego przedmiotu, np. torby na zakupy, kosmetyczki, piórnika, etui na telefon, ramki na zdjęcie itp.,
- „Zamiast wyrzucać – napraw!” – sposoby na naprawienie uszkodzonej odzieży (np. przyszywanie guzików, naszywanie łatek, aplikacji lub innych wyrobów pasmanteryjnych na dziury, przetarcia),
- „Twórczy upcykling” – zmiana funkcji ubrania (np. uszycie ze swetra ubrania dla psa, przerobienie T-shirtu na torbę na zakupy itp.),

Ćwiczenia z wyobraźni:

- „Odzież na dłużej...” – propozycje i pomysły uczniów na to, aby odzież służyła nam jak najdłużej i jak wykorzystać stare tekstylia,
- „Z NICZEGO zrobić COŚ!” – zorganizowanie szkolnego konkursu na najpiękniejszy wystrój sali z wykorzystaniem różnych odpadów / naturalnych materiałów,

Ćwiczenia z lokalności:

- zorganizowanie kiermaszu, np. świątecznego – sprzedaż przedmiotów wykonanych przez uczniów w duchu zero waste,
- „Przełącz dalej, zamiast wyrzucać” – zorganizowanie akcji w stylu swap party (nieodpłatna wymiana ubrań),
- rozpoznawanie lokalnych zasobów – tworzenie przez uczniów mapy okolicy, gdzie zaznaczone będą sklepy z lokalnymi produktami, targi warzyw i owoców, punkty recyklingu, pobliskie parki i tereny zielone,

Ćwiczenia oparte na międzypokoleniowości:

- warsztat „Tradycje naszych babć i dziadków kontra współczesne potrzeby” – uczniowie i goście, np. dziadkowie lub seniorzy, dzielą się historiami o codziennym życiu w ich młodości (posiłki, ubrania, zabawki, oszczędzanie),
- „Ślady konsumpcji” – praca uczniów z seniorami mająca na celu ukazanie wpływu współczesnego stylu życia na Ziemię (przeanalizowanie swoich cotygodniowych zakupów oraz zaznaczenie, które z nich można ograniczyć kierując się Dekalogiem św. Franciszka).

UWAGI DO LEKCJI:

propozycje ćwiczeń do lekcji języka polskiego pochodzą z:

Horwath E., Kiełb G., Żegleń A., *Poradnik nauczyciela. Język polski. Słowa z uśmiechem 6. Scenariusze lekcji literackich, odpowiedzi do zadań, wskazówki metodyczne*, WSiP, Warszawa 2019.

Zadanie 1.

WERSJA TRUDNIEJSZA

Dopisz tytuł do każdego punktu *Dekalogu* św. Franciszka.

1. Bądź człowiekiem wśród stworzeń, bratem między braćmi.	
2. Traktuj wszystkie stworzenia z miłością i czcią.	
3. Tobie została powierzona ziemia jako ogród – rządz nią z mądrością.	
4. Troszcz się o człowieka, o zwierzę, o ziolo, o wodę i o powietrze, aby Ziemia nie została ich pozbawiona.	
5. Używaj rzeczy z umiarem, gdyż rozrzutność nie ma przyszłości.	
6. Tobie jest zadana misja odkrycia misterium posiłku: aby życie napełniło się życiem.	
7. Przerwij węzeł przemocy, aby zrozumieć, jakie są prawa istnienia.	
8. Pamiętaj, że świat nie jest jedynie odbiciem twojego obrazu, lecz nosi w sobie wyobrażenie Boga Najwyższego.	
9. Kiedy ścinasz drzewo, zostaw choć jeden pęd, aby życie nie zostało przerwane.	
10. Stąpaj z szacunkiem po kamieniach, gdyż każda rzecz posiada swoją wartość.	

WERSJA ŁATWIEJSZA

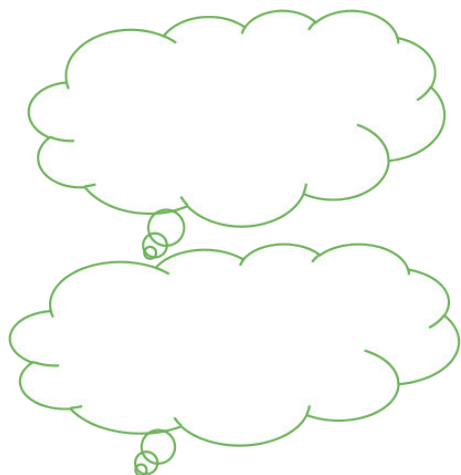
Do każdego punktu *Dekalogu* św. Franciszka dobierz tytuł spośród podanych w ramce.

* CZŁOWIEK WŁADCĄ ZIEMI * UMIAR * WARTOŚĆ POSIŁKU * BRATERSTWO
* ŚWIAT WYOBRAŻENIEM BOGA * SZACUNEK DLA ŚWIATA PRZYRODY * TROSKA O ZIEMIĘ
* CIĄGŁOŚĆ ŻYCIA * PRZECIW PRZEMOCY * MIŁOŚĆ DO STWORZENIA

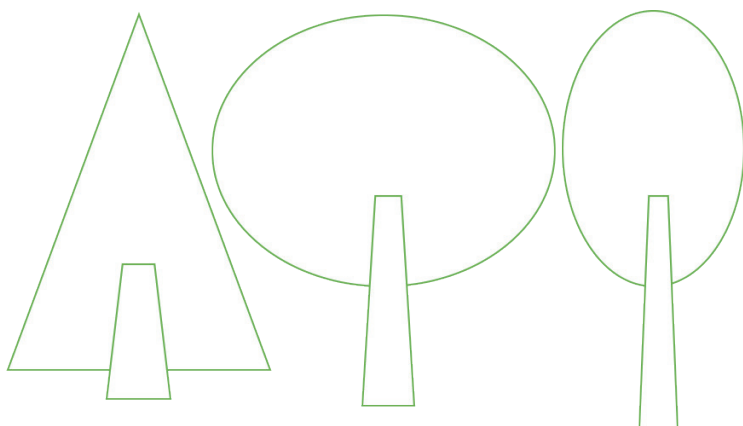
1. Bądź człowiekiem wśród stworzeń, bratem między braćmi.	
2. Traktuj wszystkie stworzenia z miłością i czcią.	
3. Tobie została powierzona ziemia jako ogród – rządz nią z mądrością.	
4. Troszcz się o człowieka, o zwierzę, o zioło, o wodę i o powietrze, aby Ziemia nie została ich pozbawiona.	
5. Używaj rzeczy z umiarem, gdyż rozrzutność nie ma przyszłości.	
6. Tobie jest zadana misja odkrycia misterium posiłku: aby życie napełniło się życiem.	
7. Przerwij węzeł przemocy, aby zrozumieć, jakie są prawa istnienia.	
8. Pamiętaj, że świat nie jest jedynie odbiciem twojego obrazu, lecz nosi w sobie wyobrażenie Boga Najwyższego.	
9. Kiedy ścinasz drzewo, zostaw choć jeden pęd, aby życie nie zostało przerwane.	
10. Stąpaj z szacunkiem po kamieniach, gdyż każda rzecz posiada swoją wartość.	

Świat wokół nas

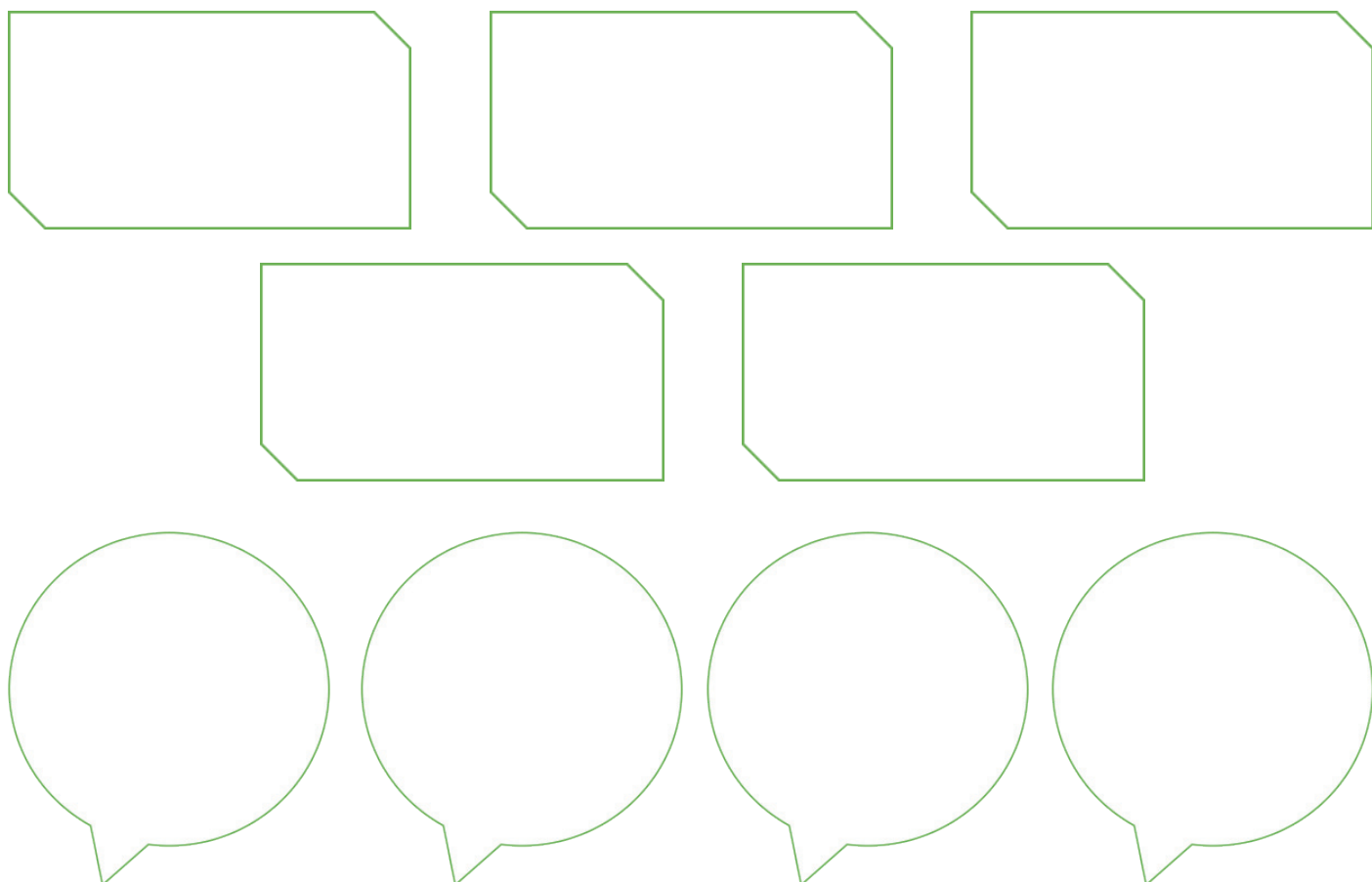
JAK JEST?

JAK POWINNO BYĆ?

Dlaczego nie jest tak, jak być powinno?

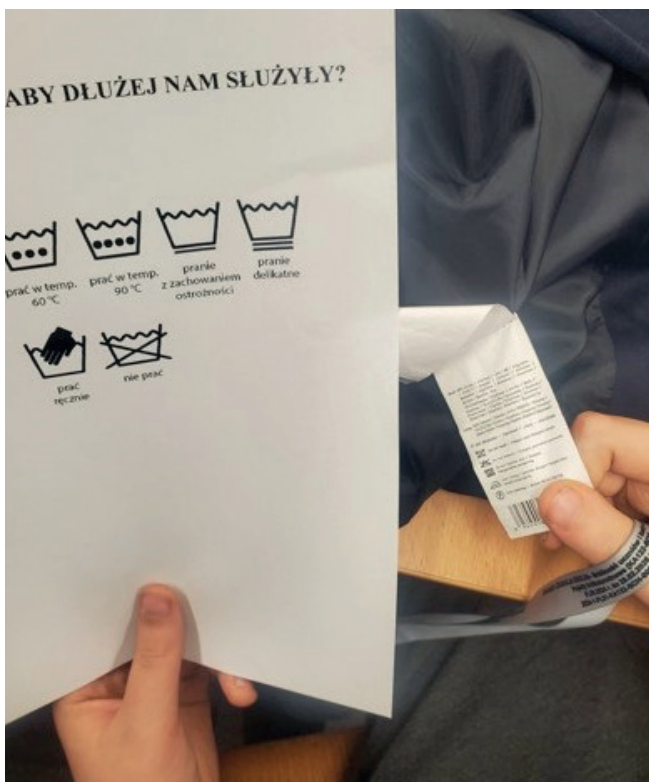

Praca nad mapą mentalną „Świat wokół nas”
Fot. M. Saft, 14.11.2025 r.

Analiza metek i opakowań produktów pod kątem ekologicznych znaków towarowych
Fot. M. Saft, 14.11.2025

Analiza metek ubrań pod kątem sposobu konserwacji odzieży
Fot. M. Saft, 14.11.2025

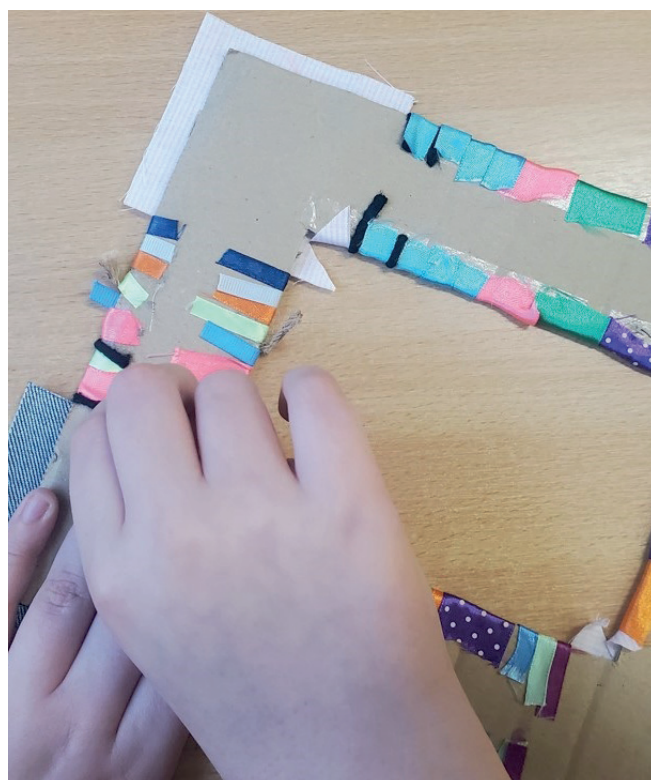

Sposoby na naprawienie uszkodzonej odzieży (np. naklekanie aplikacji)
Fot. M. Saft, 14.11.2025

Ocena organoleptyczna materiałów włókienniczych (obserwacja zachowania się włókien podczas spalania, zapach podczas spalania oraz pozostałości po spalaniu),

Fot. M. Saft, 14.11.2025

Wykonanie ze skrawków materiałów / resztek wyrobów pasmanteryjnych ramki na zdjęcie

Fot. M. Saft, 21.11.2025

Wykonane ramki na zdjęcia

Fot. M. Saft, 21.11.2025

